

Virkelighetens superhelter

Chaim Lazaros kaller seg «Life». En hel hær av kvinner og menn i rare kostymer gjør sitt for å redde verden.

GHEIST: Som regel har han masken hengende løst for å se vennlig ut. Men i noen situasjoner ønsker han å se farlig ut, og da drar han den opp.

I DET GODES TJENESTE

Det finnes rundt 300 superhelter i verden – 200 bare i USA.

Tekst: **MINNA SKAU**

DET SKAL NOE TIL før man vekker oppsikt i New Yorks gater. Den unge mannen med svære støvler, svarte jeans, vest, slips, hatt, hvit skjorte og en zorro-lignende maske hengende løst rundt halsen får ingen umiddelbar oppmerksomhet blant de hjemløse i Tompkins Square Park.

Men når han forteller dem hvem han er, sperrer de øynene opp.

– Hei, jeg heter Life. Jeg er en av virkelighetens superhelter. Vil du ha en flaske vann? En müsli, kanskje? spør han og slår seg ned på benken

overfor en eldre mann. Mannen virker først sint.

– En superhelt? Det tror jeg ikke en dritt på. Obama er en superhelt. Men hvem er du? Spiderman eller noe? Life? Alle er «life», sier han.

Men Life blir sittende og snakke. I 20 minutter lytter han tålmodig og fordomsfritt. Mannen forteller at han nettopp er løslatt etter fem år i fengsel for mordforsøk. Når de skilles, takker den hjemløse for praten. Han vet fremdeles ikke om han tror helt på superhelten, men sier at han vil «smile ved tanken hele kvelden».

– Bra, sier Life. – Det er hele ideen. Eller iallfall noe av ideen.

Super til å lytte. Life heter Chaim Lazaros i virkeligheten. Han er 25 år og studerer filmvitenskap. Men studiene

har ikke opptatt så mye av tiden etter at han og bestevennen Ben Goldman for tre år siden oppdaget at det over hele USA var mennesker som iført masker, stramtsittende lycra og andre fantasifulle kostymer gikk ut på gatene for å gjøre gode gjerninger. Lazaros og Goldman stiftet organisasjonen Superheroes Anonymous, og under den første superheltekonferansen i New York 28. oktober 2007 ble Chaim Lazaros til superhelten Life.

Han er blant dem som gjør mindre av seg. Iført sitt svarthvite kostyme, og med masken som regel hengende symbolsk rundt halsen, patruljerer han byens parker og deler ut vann, tørre sokker, tannkrem, barbersaker, deodoranter, plaster og vitaminpiller til de hjemløse.

Life påstår ikke at han har super-

DEATH'S HEAD MOTH: Han kjemper mot alle de onde og motbydelige menneskene som han mener finnes i verden.

evner som sine forbilder i filmene og tegneseriene.

– Min superevne er vel den at jeg gidder å sette meg ned og lytte til folks historier. Som Chaim går jeg som regel rundt med hodetelefoner – som alle andre i New York. Men som Life er jeg i høyeste beredskap. Jeg enser hva som skjer med folk rundt meg. Ser om de trenger hjelp. Jeg er virkelig. Jeg er til å ta og føle på, understreker han.

Tviler på myndighetene. Professor i politikk, økonomi og filosofi Mark D. White ved City University i New York har skrevet mye om tegneserier, superhelter og filosofi.

– Fenomenet bunner nok litt i økt usikkerhet og bekymring etter terroranslagene i 2001 – i tillegg til økonomiske nedgangstider og kollapsen

av finansinstitusjoner som folk har stolt på i mange år. Folk er kanskje i tvil om hva myndighetene makter. Det sosiale sikkerhetsnett har fått en brist, og da føler noen at de selv må ta over. Det er litt som med Batman, som bekjempet kriminalitet i Gotham City fordi politiet var så korrupt. De er idealister, de er frustrerte, de har fått nok. I stedet for å melde seg som frivillige for å hjelpe staten går de selv i gang med å rette opp mangler de ser i samfunnet, sier Mark D. White.

Noen superhelter er mer fargesprakende enn andre. Mange av dem man kan se på hjemmesiden www.world-superheroregistry.com bærer forskjellige slags våpen og beskyttelsesutstyr og opplyser at deres primære kall er å bekjempe og forebygge kriminalitet. Og de er meget hemmelighetsfulle om

DREIZEHN OG ENTOMO: Hun trykker gatene i Texas (øverst), mens han kjemper for miljøet i Italia.

egen identitet. Enkelte er likevel villige til å fortelle om sitt liv som superhelt på telefon mot løfte om anonymitet.

En ensom helt. Én av dem er Death's Head Moth, som kledd i en kroppsnær svart heldrakt med dødninghode på brystet patruljerer flere byer i staten Virginia. Under drakten beskytter han overkroppen med en form for rustning, og ansiktet er skjult bak en metallmaske. I beltet har han diverse førstehjelpsutstyr, luktesalt, lomme-lykt, kniv, plasthåndjern, pepperspray og en slags politikølle. Noen ganger bærer han også skuddsikker vest.

Han sier at fremtoningen hans en gang bidro til å avverge en voldtekt.

– Jeg passerte en gjeng unge menn som var i ferd med å lempe en halvt bevisstløs jente inn i en bil og hørte

«Som Chaim går jeg rundt med hodetelefoner, som Life er jeg i høyeste beredskap»

Chaim Lazaros

SUPERHERO: Han har følt seg kallet til superheltgjerningen hele livet. Sammen med kjæresten Wonder Woman patruljerer han i sin ombygde Corvette sportsbil.

dem snakke om alle tingene de ville gjøre med henne. En gruppevoldtekt. Da jeg steg frem fra smuget, ble de ganske forvirret. Kostymet mitt skremte dem, sier Death's Head Moth.

Men han erkjenner at det er sjelden det skjer noe når han patruljerer, og i likhet med Life bruker han en del av sin tid på veldedighet. Han har «en kjedelig jobb» på dagtid, dyrker «fitness» om kvelden og patruljerer i helgen. Men selv ikke hans nærmeste vet at han er superhelt.

– Jeg har vært nødt til å skyve vekk de fleste av vennene mine på grunn av dette og ta livet opp til revisjon. Mitt utgangspunkt var oppfatningen av at det er så mange onde og motbydelige mennesker i verden, og det ville jeg bidra til å gjøre noe med, sier han.

Geist bor i Rochester i Minnesota. Kostymet hans minner litt om en «city cowboy» – en stor, svart hatt, lang frakk med diverse holdere, utstyr og G-

emblemer, tetsittende solbriller med speilglass, tørkle for nese og munn og lange hansker og støvler.

Dobbeltliv. Geist har valgt et navn og en fremtoning som han mener gir ham en dobbelthet. Ofte arbeider han med tørkleet hengende løst rundt halsen så folk kan se ham smile.

– Kostymet mitt er på grensen mellom skremmende og vennlig. På de fleste patruljene mine vil jeg gjerne at folk skal se at jeg er en vennlig gutt. Jeg smiler mens jeg gir dem et varmt måltid, dagligvarer, brensel eller hva det måtte være. Men det er også en annen side. Med masken trukket opp er jeg kanskje også litt farlig, hehe. Og jeg har dessuten litt verktøy, noen våpen som jeg kan trekke frem hvis det skulle bli nødvendig, sier han.

Geist forsikrer om at alle våpnene hans er lovlige i staten Minnesota. Likevel vil han ikke nevne alle. Men

han er blant annet i besittelse av forskjellige typer pepperspray, en liten stav som gir elektrisk støt og det argentinske kastevåpenet «bolas», et tynt rep påmontert noen tunge kuler til å slynge rundt bena på flyktende forbrytere.

– Man er selvfølgelig nødt til å se for seg de verst tenkelige situasjoner på forhånd. Jeg har ikke lyst til å havne i fengsel for å bære et våpen – kniv, sverd eller noe – som er ulovlig. Og hva skulle jeg dessuten med en kniv eller et sverd? Det faller utenfor mine moralbegreper å stikke ned eller kutte armen av noen. Men hva om jeg så noen i ferd med å voldta en kvinne? Tja, jeg kunne nok hatt lyst til å slå ham ihjel. Men det kan jeg ikke. Derfor har jeg besluttet å bære en type våpen som jeg kan håndtere forbryteren med uten å bryte loven, sier Geist.

Han sier at han aldri har vært i alvorlig konfrontasjon med noen. Men han

mener at han en gang fikk snakket en mann fra å denge kona. Andre gjerninger består i å male over graffiti og taggene som rivaliserende narkobander markerer sine territorier med.

Men i august 2007, i forbindelse med en rekke voldsomme oversvømmelser i Minnesota, kjørte han flere ganger frem og tilbake mellom hjemmet sitt og de verst rammede byene. Geist, som er en gammel tegneseriefanatiker og har hentet mye inspirasjon fra sin enorme samling, hadde på det tidspunktet nettopp solgt det meste av den. Han brukte pengene til å kjøpe vann, mat, tøy, vannrensetabletter, tepper og andre nødvendighetsartikler til ofrene etter oversvømmelsene.

– Jeg gjorde nok ikke mer enn en hvilken som helst annen kunne gjort. Men jeg fikk dem da til å smile og snakke om at de hadde hatt en superhelt på besøk. På den måten ble jeg en slags levende legende, og det er da kult at folk ser at det er noen som passer på dem. Det er jo ikke alltid politiet er der, sier Geist.

Det at noen synes han er litt rar, tar han med et skuldertrekk.

– Det må de gjerne. Jeg har funnet et uortodokst svar på samfunnets problemer. Det er ikke en typisk reaksjon. Det er OK at de ser på meg som en rar gutt som kler seg ut og løper rundt og jager forbrytere. Hvis forbryterne også tror at jeg er litt ustabil og er usikre på om jeg følger reglene, så er det helt i orden. Jeg vet at jeg holder meg innenfor lovens rammer. Men hvis forbryterne nærer en viss frykt for at jeg kanskje er en galning, så er det bra.

Kan skape trøbbel. Mark D. White sier at rettssystemet er bygget for å behandle mistenkte, beviser og anklager på en helt bestemt måte, og politiet og anklagemyndighetene er trent i å håndtere det.

– Når vanlige mennesker forsøker å håndtere det selv, følger de ikke nødvendigvis de samme reglene. Dermed kan de risikere å skade rettsforfølgelsen av en voldtektstmann eller innbruddstiv. I Gotham City klager politiet også over at Batman ødelegger bevismaterialet deres. Så virkelighetens superhelter risikerer å gjøre mer skade enn gagn. Man må anerkjenne at de har gode intensjoner og hjertet på

rette sted. Men de kunne kanskje gjøre mer nytte ved å melde seg hos politiet eller organisere et lokalt vaktvern i stedet for å forsøke å være en enmanns- eller enkvinneshær, sier han.

Superhelter er – slik vi kjenner dem fra filmserien og tegneserier – pr. definisjon hemmelighetsfulle og opererer alene. Life i New York har valgt å stå offentlig frem blant annet fordi han mener det bør finnes enkelte talsmenn. Så kan resten være anonyme.

Helt i sportsbil. Men det finnes også typer som Superhero i Clearwater i Florida, som er helt i ett med sin superheltidentitet. Superhero og hans kjæreste Wonder Woman patruljerer i en ombygd rød Corvette sportsbil, og han føler at han hele livet har vært kallet til superheltgjerningen.

– Jeg lærte å lese via tegneserier, og det var i min karriere som profesjonell bryter jeg fant opp Superhero.

Han kjører rundt i sin Supermobile og dytter andre biler inn til siden hvis det oppstår kaos midt i et kryss. Eller er den første på et ulykkessted før det

profesjonelle redningsmannskapet dukker opp.

Andre superhelter har andre oppdrag. I New York går Direction Man rundt med bykart og hjelper folk med å finne veien. Citizen Prime i Utah hjelper barn. Metro Woman i Washington D.C. forsøker å få folk til å velge kollektiv transport. I Italia er insektmannen Entomo kjent som miljøaktivist, og i Mexico hjelper Superbarrio de fattige og sosialt utstøtte.

Flere av superheltene har funnet sammen i nettverk. I New York håper Chaim Lazaros/Life og vennen Ben Goldman at de vil lykkes med å få samlet alle i Superheroes Anonymous, som er i ferd med å oppnå status som frivillig organisasjon. Det gjør det mulig å samle inn penger og dermed sikre en mer stabil finansiering av det alternative velferds- og politiarbeidet. – Det kan godt være at folk mener superheltene er rare. Men de gjør noe godt, sier Goldman.

Oversatt av Unni Wenche Grønvold

a-magasinet@aftenposten.no

«De kan risikere å skade rettsforfølgelse av kriminelle»

Mark D. White, professor

FAKTA

Ekte superhelter

På engelsk forkortet til RLSH eller «reals» fra det engelske Real Life Superheroes. Mennesker som iført kostymer gjør gode gjerninger for samfunnets svake, utsatte og forvirrede. Mange utfører for det meste sosialt arbeid, noen er miljøaktivister og andre forsøker mer aktivt å avverge eller stoppe forbrytelser.

Superhelter

Fiktive, maskerte personer hvis kall er å redde verden eller beskytte offentligheten mot det onde. Mange har overmenneskelige egenskaper som styrke, elastisitet, røntgenblikk, superhørsel eller evnen til å fly. De arbeider alene og har et alminnelig hverdagsliv der ingen kjenner til deres andre liv. Ordet «superhero» er første gang registrert på trykk i 1917.

Berømte superhelter

■ **SUPERMAN** (1938)

– **Alter ego:** Clark Kent.

Hjemby: Metropolis.

Superevner: Styrke, fart og evnen til å fly.

■ **BATMAN** (1939)

– **Alter ego:** Bruce Wayne.

Hjemby: Gotham City.

Superevner: Ingen, men er sterk, klok og rask

– og har mange smarte hjelpemidler.

■ **FANTOMET** (1939)

– **Alter ego:** Intet.

Hjemby: Afrikas jungel i landet «Bengal».

Superevner: Ingen.

■ **WONDER WOMAN** (1941)

– **Alter ego:** Diana Prince.

Superevner: Ekstremt sterk, atletisk og akrobatisk. Bærer «Sannhetens lasso» og sterke armbånd, som blant annet kan avverge atomvåpenangrep.

■ **SPIDER-MAN** (1962)

– **Alter ego:** Peter Parker.

Hjemby: New York City.

Superevner: Kan klatre, hoppe og lage spindellev som en edderkopp.